

OBSAH

PŘEDMLUVA 8

OBECNÉ POJMY A ZÁSADY 10

- Co je grafika 11
- Původní a reprodukční, volná a užitá grafika 11
- Tisk, tisková forma, otisk 12
- Tiskový stav 12
- Signování otisků 13
- Náklad a limit tisku 14
- Barevná grafika 14
- Tiskové barvy 16
- Tiskové papíry 19
- Rozdělení technik originální tiskové grafiky 19

I/ TISK Z VÝŠKY

TECHNOLOGIE PŘÍPRAVY A ZPRACOVÁNÍ

FOREM PRO TISK Z VÝŠKY 22

Kamenoryt 23

Dřevořez 23

- Vývoj dřevořezu 23
- Technika dřevořezu 32
 - Příprava dřevěné desky 32
 - Rozvržení kresby 33
 - Rezání 33

Dřevoryt (xylografie) 39

- Vývoj dřevorytu 39
- Technika dřevorytu 41
 - Příprava dřevěné formy 41
 - Rozvržení kresby 41
 - Rytí 41

Fotoxylografie 46

Rytina do křídové desky 47

Linořez a linoryt 48

Ražená technika (tzv. šrotový tisk) 50

Kovoryt (kovořez) 50

Olovoryt 51

Originální zinkografie 51

TECHNOLOGIE TISKU Z VÝŠKY 52

- Ruční tisk 53
- Knihtisk 54
 - Tisk z výšky na měditiskašském lisu 57
 - Tisk z výšky na litografickém lisu 57
 - Vady tisku 59

BAREVNÝ TISK Z VÝŠKY 59

Dřevořez šerosvitový (chiaroscuro) 60

Dřevořez barevný 60

- Pestré knihtiskové barvy a jejich soutisk 61
 - Tisk olejovými barvami 61
 - Tisk vodovými barvami 61
 - Nakládání papíru 61

ZVLÁŠTNÍ METODY TISKU Z VÝŠKY 62

Frotáž 62

Přírodninový tisk 63

Reliéfní tisk z výšky 63

Materiálový (montážní) tisk 63

II/ TISK Z HLOUBKY 65

TECHNOLOGIE PŘÍPRAVY A ZPRACOVÁNÍ

FOREM PRO TISK Z HLOUBKY 66

Hlubotiskové rytiny 67

Mědiryt 67

Vývoj mědirytu 67

Technika mědirytu 68

Příprava kovové desky pro rytinu 68

Rozvržení kresby 69

Provedení rytiny 70

Oceloryt 74

Tečkovaná rytina 74

Puncovaná rytina 80

Suchá jehla 80

Rytina s krejónovou manýrou 84

Škrábaná rytina neboli mezzotinta 85

Zrnění desky 85

Ztvárnění mezzotintové kresby 89

Hlubotiskové lepty 89

Lept čárový (do pevného krytu) 90

Vývoj leptu 90

Technika leptu 91

Příprava kovové desky pro lept 91

Příprava leptacího krytu 91

Nanášení krytu 93

Rozvržení kresby 97

Rytí kresby v krytu 97

Výstavba kresby 99

Leptání kresby 100

Diferencování kresby leptáním 103

Lept s tečkovací manýrou 107

Lept s krejónovou manýrou 107

Čárový lept se zrnem 108

Lept do měkkého krytu čili měkký kryt (vernismou) 108

Příprava desky a krytu 108

Nanášení krytu 108

Rozvržení kresby 109

Způsob kreslení do krytu 109

Leptání 110

Opravy leptané kresby 110

Lept do křehkého krytu 110

Příprava a nanášení krytu 110

Technika kresby 110

Leptání 111

Zrnkový lept neboli akvatinta 111

Příprava desky pro akvatintu 111

Naprašování desky 111

Přítavení zrna 113

Jiné způsoby vytváření akvatintového zrna 113

Rozvržení kresby 118

Akvatinta bez lineární kresby 119

Akvatinta s lineární kresbou 119

Akvatinta jedním leptáním 120

Leptání akvatinty 120

Leptací časy 120

Škrábaná akvatinta 121

Lept křídový 121

Lept vykrývaný — rezerváž 122

Inkoustová rezerváž 122

Positivní temperová rezerváž 122

- Negativní inkoustová rezerváž 122
 - Negativní tušová rezerváž 122
 - Negativní křídlová rezerváž 122
 - Olejevá rezerváž 122
 - Lept lavírovaný** 124
 - Lepivý kryt 124
 - Lavírování leptací pastou na mědi 125
 - Lavírování na zinku 125
 - Lavírování olejovou barvou 125
 - Negativní lavírování 125
 - Přímý lept 125
 - Heliogravura** 126
 - Spojení různých hlubotiskových technik 126
 - TECHNOLOGIE TISKU Z HLOUBKY** 127
 - Tiskové zařízení 127
 - Barva 127
 - Vybarvení desky s kresbou 127
 - Tisk 127
 - Měditiskový papír 127
 - Nedostatky při tisku z hloubky 128
 - BAREVNÝ TISK Z HLOUBKY** 129
 - Dvou a vícebarevný tisk 130
 - Zieglerografie (barevný měkký kryt) 130
 - Pestré měditiskové barvy a jejich soutisk 131
 - Nakládání papíru 131
 - ZVLÁŠTNÍ TISKOVÉ METODY Z HLOUBKY** 132
 - Tzv. kombinovaná technika 133
 - Reliéfní tisk z hloubky 133
- III/ TISK Z PLOCHY** 139
- TECHNOLOGIE PŘÍPRAVY A ZPRACOVÁNÍ FOREM PRO TISK Z PLOCHY** 140
- Litografie (kamenotisk)** 141
 - Vývoj litografie 141
 - Technika litografie 144
 - Litografický kámen 144
 - Broušení kamene 144
 - Hlazení kamene 144
 - Změnění kamene 144
 - Rozvržení kresby 145
 - Technika kresby 145
 - Pérová litografie** 145
 - Kresba štětcem 145
 - Tečková technika 145
 - Sítřkáč technika 146
 - Tzv. akvatinta na kameni 146
 - Tampónová technika 147
 - Litografická rezerváž 148
 - Křídlová litografie** 149
 - Těrkovací technika 149
 - Tužková technika 150
 - Lavírovaná litografie** 150
 - Škrábaná litografie** 151
 - Autografie** 153
 - Příprava autografického papíru 153
 - Přetisk autografické kresby 156
 - Jiné formy přetisku 159
 - Fotolitografie** 159
 - Pomůcky k práci na kameni 161
 - Preparování litografické kresby 163
 - Chemikálie k preparování kamene 164
 - Opravy kresby po preparaci kamene 165
- KOMBINACE TISKU Z PLOCHY A Z HLOUBKY** 166
- Litografická rytina** 166
 - Litografický lept** 167
 - BAREVNÝ TISK Z PLOCHY** 168
 - Podtisk** 169
 - Šerosvitová litografie** 169
 - Barevná litografie** 170
 - Nakládání papíru (pasování)** 170
 - TECHNOLOGIE LITOGRAFICKÉHO TISKU** 172
 - Litografická dílna 172
 - Tiskové úkony 173
 - Vady tisku 174
 - OSTATNÍ TECHNIKY PLOŠNÉHO TISKU** 176
 - Algrafie** 177
 - Autorský ofset** 177
 - Preparace kresby 178
 - Ofsetový tisk 178
 - Světlotisk** 179
- IV/ TISK SKRZE SÍTO** 181
- Vývoj sítotisku 181
 - Serigrafie** 182
 - TECHNOLOGIE PŘÍPRAVY A ZPRACOVÁNÍ SERIGRAFICKÉ TISKOVÉ FORMY** 183
 - Zhotovení rámu 183
 - Druhy sítovin 184
 - Napínání a připevňování sítovin 184
 - Techniky zhotovování serigrafické šablony 185
 - Obkryvaná serigrafie** 186
 - Vymývaná serigrafie** 186
 - Vyřezávaná serigrafie** 188
 - Fotoserigrafie** 188
 - Želatinová citlivá vrstva 188
 - Polyvinylalkoholová citlivá vrstva (PVA) 188
 - Kopírování 189
 - Vyvolávání 189
 - TECHNOLOGIE SERIGRAFICKÉHO TISKU** 189
 - Tiskové zařízení 189
 - Sítotiskový tříč (rakle) 189
 - Sítotiskové barvy 189
 - Tiskové úkony 190
 - Odstranění šablony 190
 - POMEZÍ GRAFICKÝCH TECHNIK** 191
 - Malířské prvky v grafických technikách 191
 - Monotypie** 192
 - Šablonová malba (pochoir)** 192
 - Fotografie v grafických technikách 193
 - Průsvit (cliché-verre)** 193
 - Fotografické tisky** 194
 - NĚKOLIK RAD PRO SBĚRATELE** 196
 - Uspořádání grafické sbírky 196

Rámování grafiky 197

Identifikace a zařazení grafických děl 197

Rozlišení jednotlivých grafických technik 197

VÝZNAMNÉ VEŘEJNÉ GRAFICKÉ SBÍRKY 198

LITERATURA 199

SEZNAM REPRODUKOVANÝCH GRAFICKÝCH

DĚL 201

JMENNÝ REJSTŘÍK 204

VĚCNÝ REJSTŘÍK 205

4

Pablo Picasso (1881–1975)

Ženské torzo, 1953

akvatinta, 82 × 47